Vaccination – covid-19

Covid-19
Covid-19 är en sjukdom orsakad av viruset SARS-CoV-2. Äldre och personer med underliggande sjukdomar har störst risk att bli allvarligt sjuka.

Vaccination mot covid-19 ska ges enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer:
Rekommendationer för vaccination mot covid-19 — Folkhälsomyndigheten (folkhalsomyndigheten.se)

Hösten 2026 erbjuds rekommenderade grupper vaccin mot covid-19 från 3 november.

Vaccination av personer på särskilt boende (SÄBO) kan påbörjas tidigare.

Rekommendationer om vaccination mot covid-19:
Folkhälsomyndigheten rekommenderar en dos vaccin mot covid-19 årligen till dessa grupper:

- Alla personer 75 år och äldre
- Alla personer 65 år och äldre med dagliga omsorgsinsatser i hemmet, till exempel via hemtjänst eller på SÄBO. (Personer som enbart har hjälp med matleveranser eller städning omfattas inte.)
- Personer 50-74 år med någon av följande underliggande sjukdomar eller tillstånd som ökar risken för svår covid-19:
    - hjärt-kärlsjukdom (högt blodtryck som enda diagnos ingår inte)
    - kronisk lungsjukdom såsom KOL eller svår, instabil astma
    - diabetes typ 1 eller 2
    - lever- eller njursvikt
    - nedsatt immunförsvar på grund av läkemedelsbehandling eller immunhämmande sjukdom eller tillstånd, till exempel blodcancersjukdomar och Downs syndrom
    - sjukdomar eller tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrad hostkraft och sekretstagnation, till exempel neuromuskulär sjukdom, flerfunktionsnedsättning eller obesitas med ett BMI på 40 eller högre.
- Personer 18 år och äldre med nedsatt immunförsvar på grund av sjukdom, behandling eller annat tillstånd, till exempel njursvikt, behandling mot cancer eller autoimmun sjukdom och Downs syndrom.
- Personer som inte omfattas av rekommendationerna enligt definitionerna ovan, men som har en svår grundsjukdom eller ett tillstånd som gör att covid-19 riskerar att få ett allvarligt förlopp, rekommenderas vaccination oavsett ålder. Exempel på sådan sjukdom kan vara svår lungsjukdom eller uttalad skörhet på grund av omfattande samsjuklighet eller flerfunktionsnedsättning. Läkarbedömning kan behövas för att identifiera dessa personer.

Åldersgränserna i rekommendationerna avser den ålder som uppnås innevarande år. En rekommendation för vuxna gäller från 18-årsdagen.
Barn under 18 år rekommenderas vaccination vid ökad risk för allvarlig covid-19, efter enskild läkarbedömning och med läkarordination.

Vaccination mot covid-19 för personer som inte omfattas av rekommendationen:
Vaccin är ett läkemedel och kan ordineras av läkare även till personer som inte omfattas av en rekommendation efter individuell bedömning.

Vaccin:
Comirnaty XFG, mRNA-vaccin:
Godkänt från 12 års ålder. Godkänt för vaccination till gravida.
Dosering: 0,3 ml som intramuskulär injektion. Ej godkänt för subkutan administrering.
För mer information, se Comirnaty XFG (Injektionsvätska, dispersion 30 mikrog/dos) • FASS text | FASS Vård

Bimervax LP.8.1, proteinbaserat vaccin:
Godkänt från 12 års ålder.
Dosering: 0,5 ml som intramuskulär injektion. Ej godkänt för subkutan administrering.
För mer information, se BIMERVAX LP.8.1 (Injektionsvätska, emulsion 40 mikrog) • FASS text | FASS Vård

Hälsodeklaration:
Ska fyllas i inför vaccination, se DocPoint BLA-21719-v.17.0 Vaccination - Hälsodeklaration vaccination.

Varningar och försiktighet:
- Undvik vaccination under pågående infektion med feber.
- Överkänslighet mot någon av vaccinets beståndsdelar.
- Vid kronisk inflammation eller autoimmun sjukdom i aktivt skede, eller svårare autoimmun sjukdom som SLE, MS eller myastenia gravis hänvisas personen till behandlande läkare för ställningstagande till vaccination.

Beakta:
- **Om personen använder blodförtunnande läkemedel,** se DocPoint STY-21813-v.10.0 Vaccination - Blodförtunnande behandling. För att minska risken för blödningskomplikationer ges vaccinationen i deltoideusmuskeln och att instickssället komprimeras i 5 minuter efter given vaccination.
- **Vid vaccination ska det finnas tillgänglig anafylaxiberedskap**, se DocPoint STY-48652-v.4.0 Anafylaxi - behandling. Personer som tidigare fått en kraftig reaktion efter vaccination eller som har haft anafylaktisk reaktion av läkemedel som krävt sjukhusvård hänvisas till allergimottagningen via remiss för ställningstagande till vaccination.

Vaccination av personer med tidigare svår allergisk reaktion mot läkemedel:
Personer som tidigare haft svår allergisk reaktion mot läkemedel, dvs att den krävt behandling på akutmottagning eller inläggning på sjukhus, kan vara aktuella för vaccination på Allergimottagningen på Visby Lasarett via konsultremiss.

Biverkningar:

Vanliga biverkningar är lokal smärta över injektionsområdet, huvudvärk, illamående, muskel- eller ledvärk.

Kombination med andra vaccin:
Comirnaty kan ges samtidigt med ett eller flera andra inaktiverade och levande försvagade vacciner, som till exempel influensa- och pneumokockvaccin.
Det finns begränsad erfarenhet av samtidig vaccination mot covid-19 och vaccination mot herpes zoster (förstärkt eller levande försvagat vaccin) varför vaccinerna ges med minst fem dagar emellan. Flera vaccin administrerade samtidigt ökar risken för biverkningar, vilket är särskilt viktigt vid vaccination av sköra personer och vid vaccination av gravida. Till gravida rekommenderas inte fler än två vaccin samtidigt på grund av risken för feber.

Dokumentation i patientjournal:
Ordination och administrering av vaccin mot covid-19 dokumenteras under fliken Vaccinationer i Läkemedelsjournalen i TakeCare, se DocPoint STY-24656-v.8.0 Vaccinationer - Dokumentation TakeCare

Vem får ordinera vaccin?
Bestämmelser om ordination, iordningställande och administrering av läkemedel för vaccination, vg se:
• Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården,
• Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2020:81) om behörighet för sjuksköterskor att ordinera läkemedel för vaccination mot sjukdomen covid-19, och
• Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2018:43) om behörighet för sjuksköterskor att förskriva och ordinera läkemedel

Läkare har ordinationsrätt.

En sjuksköterska som har genomgått antingen specialistutbildning till distriktssköterska eller specialistutbildning inom hälso- och sjukvård för barn och ungdomar har behörighet att ordinera läkemedel för vaccination enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

Sjuksköterskor som har gått en utbildning inom området får ordinera vaccin till vuxna enligt vissa av de nationella vaccinationsprogrammen. Det är verksamhetschefen som ansvarar för att det göra en bedömning av utbildningen. Bedömningen ska dokumenteras, se BLA-24690-v.8.0 Vaccination - Behörighet till sjuksköterska att ordinera vaccin inom Region Gotland

Biverkansrapportering:
Vid biverkan av covid-vaccination ska biverkansrapportering göras till Läkemedelsverket enligt ordinarie rutin via länk https://www.lakemedelsverket.se/sv/rapportera-biverkningar/lakemedel